

Zápis z obhajoby disertační práce paní Mgr. Magdy Machkové konané dne 18. 12. 2014.

Téma práce: *Podoby Orfea. Ikonografická studie o motivu Orfea v evropském a českém výtvarném umění 19. století.*

Přítomní: dle prezenční listiny

Předseda komise prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc. zahájil obhajobu a představil přítomným kandidátku.

Školitel prof. PhDr. Lubomír Konečný představil doktorandku a seznámil komisi s uchazečkou a její dizertační prací, která navazuje na téma její diplomové práce o Prométheovi obhájené v roce 2004.

Kandidátka Magda Machková seznámila přítomné se svou dizertační prací zaměřené na historickou typologii námětu Orfea, kterou ilustrovala jednotlivými příběhy. V terminologii vycházela z rozsáhlé, především zahraniční sekundární literatury, za účelem ozřejmění pojmů a představení historického vývoje motivu. Práce představuje díla, ve kterých se objevuje orfeovská ikonografie v západní Evropě a Čechách 19. století. Ve dvou příkladech se autorce podařilo identifikovat motiv ve výzdobě Národního divadla. Vedle výtvarných motivů sledovala autorka motiv Orfea rovněž v literárních předlohách, v korespondenci Jaroslava Vrchlického s Marií Kalašovou a dalších. Ve staroslovanské mytologii se zaměřila na motiv Orfea v podobě Lumíra a pokusila se tak o sestavení jakési „galerie Orfeů“ či „galerie Lumírů“ v jejich rozličných výtvarných typech. Otevřela tak otázku po významu umístění Lumíra v rámci národnostních ikonografií.

Poté oponenti prof. PhDr. Roman Prahel, CSc. a doc. PhDr. Roman Dykast, CSc. (v nepřítomnosti) přednesli závěry svých posudků.

Prof. PhDr. Roman Prahel, CSc. ocenil obsažnost a inspirativnost práce. Jako přednost vidí paralelní sledování motivu Orfea v soudobé literatuře i ve výtvarném umění. Upozorňuje na problematiku různých ztělesnění pěvce Orfea v podobě Homéra, Ossiana a dalších, kterých si je autorka dobře vědoma a na toto téma rozvíjí vějíř interpretací. Práci doporučil k obhajobě.

Doc. PhDr. Roman Dykast, CSc. (v nepřítomnosti) vytknul práci absenci centrální sjednocující kapitoly a měl drobné výhrady ke struktuře práce, kterou doporučil k obhajobě.

Kandidátka Magda Machková souhlasila s většinou připomínek a uznala polemickou, diskutabilní povahu pojmu „slovanského Orfea“ – Lumíra. Prof. Prahel poznamenal, že co je legitimní u orfeovského motivu v literatuře, může sehrát zcela jinou úlohu při vizualizaci motivu ve výtvarném umění. Kandidátka potvrdila, že se snažila zpracovat především literární pretext a uznala posun námětu při výtvarném zpracování. Motiv slovanského Lumíra tak nabýval různých podob Ossianovského, Homérského a dalšího ztvárnění. Upozornila na Königovo zpracování titulního listu pro Smetanovu symfonickou báseň a uznala své nedostatky v oblasti hudební vědy.

Diskuze:

V diskuzi se předseda komise prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc. zajímal o první zobrazení utržené, tzv. „orakulární hlavy“, která hovoří i po utržení. Kandidátka představila tento motiv na příkladech od roku 45 před Kristem až po francouzské symbolisty v 19. století.

Motiv „Orfea mezi Apollónem a Dionýsiem“ se objevuje u nietscheánské interpretace Jana Bažanta v souvislosti se dvěma protipóly, apollínského a dionýského principu v umění. Orfea však Nietzsche nezmiňuje a kandidátka to považuje až za druhotnou interpretaci.

Prof. Konečný zmínil první zobrazení mluvící hlavy u Annibale Caracciho a byl potěšen oponenturou doc. Dykasta, který nevznesl k práci závažnějších námitek, přestože ji posuzoval z perspektivy jiného oboru.

Ing. Petr Macek, PhD. navrhnul uvedení širšího kontextu a více informací u jednotlivých obrázků v obrazové příloze, především v případě budoucí publikace. Doc. Rakušanová potvrdila evidentní „sémiotický přebytek“ ve sledovaném tématu, který je těžké vymezit a ohraničit.

Vyhlášení výsledku tajného hlasování : počet členů komise 3 – přítomno členů komise 3 – kladných hlasů – 3. Komise navrhla udělit titul doktor (PhD.)

Zapsala: Martina Hrabová

Podpis předsedy komise: